

ANALIZA EKONOMSKE ZNANOSTI KROZ POVIJEST

Seminarski rad

UVOD

U ekonomskoj metodologiji razlikujemo nekoliko vrsta pristupa, odnosno prilaženja nekom objektu ili problemu koji razmatramo. To su povijesni pristup koji istražuje prošlost ekonomije, pozitivistički pristup koji istražuje ekonomsku sadašnjost i normativni pristup koji istražuje moguću i poželjnu budućnost ekonomije u uvjetima rizika i neizvjesnosti. Spomenuti pristupi nisu zamjena jedan drugome već su komplementarni. Povezivanje i integriranje navedenih načina promatranja ekonomije u jednu cjelinu osobina je holističkog pristupa studiju ekonomije.

Cilj ovog seminara je uvod u osnovu o nastanku i razvitku ekonomije povijesnim pristupom. U kratkim crtama i kronološkim slijedom opisana je povijesna pozadina ekonomije, odnosno škole mišljenja iz kojih izvire sadašnje stanje ekonomske znanosti. Obuhvaćene su ekonomska misao Antike, srednjeg vijeka, Merkantilizam, Fiziokratizam, Klasična liberalna škola, utopijski socijalizam, marksistička ekonomska škola, neoklasična (neoliberalna) škola, njemačka historijska škola, Keynesijanska škola, sraffijanska (neoricardijanska) škola te institucionalizam.

Ekonomija kao znanost započela je svoj razvoj sredinom osamnaestog stoljeća u obliku političke ekonomije kao nove znanstvene discipline. Međutim valja navesti i prethodna povijesna razdoblja u kojima su se nazirale ekonomske ideje, jer da bi razumjeli sadašnje ekonomske pojave, potrebno je navesti i povijesne činjenice. Sadašnje stanje nekog sustava i znanosti, pa tako i ekonomskog, uglavnom su uzrokovani zbivanjima koja su se dogodila u prošlosti.

Povijesni pristup kojim se istražuje ovdje izložena tematika, postupak je u kojem se promatraju, percipiraju i razjašnjavaju sadašnje ekonomske pojave i problemi, odnosno znanje o njima sa stajališta njihove povijesti (njihovog nastajanja u prošlom vremenu i kretanja do sadašnjeg stanja i sadašnjeg vremena).

1.0. EKONOMSKA MISAO ANTIKE

Spoznaje o ekonomskim prilikama povijesno najstarijih razdoblja ekonomski historičari crpe iz Hamurabijevog zakonika čija se starost procjenjuje na oko 2200 god. p.n.e. U tom najpoznatijem zakoniku drevne Mezopotamije posebno je zanimljiv dio o zajmu u žitu sličan Bohm-Bawerkovoj teoriji kamata koja se temelji na razlici u vrijednosti dobara u sadašnjosti i budućnosti.

U doba Antike o ekonomskim prilikama pisali su filozofi s obzirom da nije postojala ekonomska znanost kao zasebna disciplina. Značajno za gospodarske prilike tog razdoblja je to da se zbog robovlasništva na mnoge grane gospodarskog rada gledalo kao na nečasne poslove za slobodnog čovjeka.

1.1. EKONOMSKA SITUACIJA U ANTIČKOJ GRČKOJ

Filozofi Antičke Grčke bili su zaokupljeni više pitanjima metafizike dok su se pitanjima ekonomije bavili usput miješajući je s općom filozofijom društva i države. Opći nivo ekonomske misli tog perioda bio je prilično nizak. Ekonomska razmatranja data su krajnje fragmentarno u dokumentima i djelima koji nisu bili u neposrednoj vezi s ekonomskim problemima. Ali to ne znači da njihove ideje nisu bile bitne i utjecajne na kasniji razvoj ekonomije i ekonomske misli. To dokazuje i sama činjenica da su oni i dali naziv ekonomiji. Ksenofon je u svom djelu Ekonomikos prvi upotrijebio riječ ekonomija.¹

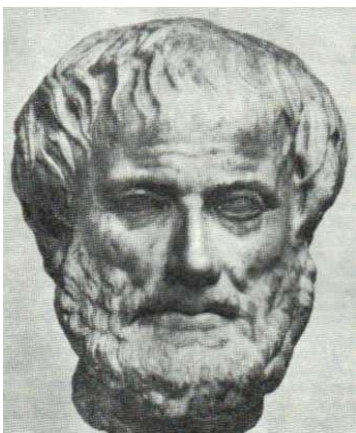
Antički filozofi su stvarali u carstvu koje je bilo centar trgovine i kulture tadašnje civilizacije. Vodila se vanjskotrgovačka politika. Postojao je sistem naplate carina, a u nekom pogledu postoji i sličnost sa merkentilistima (zabrana izvoza u periodima oskudica, propise o tome tko i pod kakvim uvjetima može obavljati vanjsku trgovinu). Bilo je zabranjeno neograničeno stjecanje zemljišta. Glavne smjernice ekonomske politike atenske države odnosile su se na financijska pitanja koja su bila od interesa za nadmoćnost Atene u tadašnjem svijetu. O tome su raspravljali tadašnji najveći mislioci – Platon, Aristotel, Ksenofon, Demosten, Sokrat, Tukidid i drugi. Osuđivali su kamatu i trgovinu jer nisu

¹ Pravo značenje grčke riječi *oconomicus* je vođenje domaćinstva, odnosno upravljanje kućanstvom.

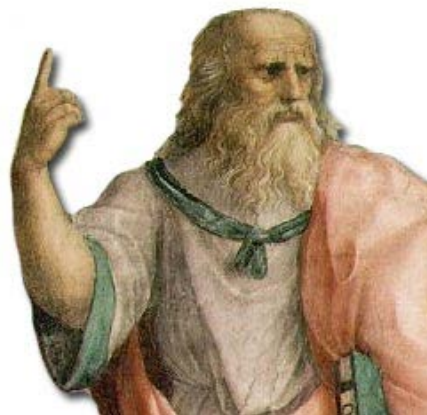
shvaćali njen pravi značaj. Trgovinu su smatrali nemoralnom iz razloga što čovjek zarađuje na čovjeku, a eminentnim za čovjeka smatrali su poslove kao što su ribolov, zanat ili zemljoradnja.

Platon se, kao jedan od najistaknutijih mislioca Antike, bavio uređenjem države zbog uviđanja nužnosti postojanja podjele rada. U svom djelu "Republika" dao je koncept idealne države koju je podijelio na klase. U njegovoj koncepciji države, što je neka klasa viša to ima više dužnosti u odnosu na prava koja ima. Isticao je da vladajuća klasa mora pokazati ekonomsku umjerenost, odnosno uzdržavanje od pretjerane eksploatacije potčinjenih klasa. U svom djelu "Zakoni" Platon se zalagao za jednakost građana u pogledu imovine (sve preko predviđenog maksimuma bi pripalo državi). Zalagao se za zabranu trgovine i općenito protiv bogaćenja pojedinca. Na neki način se u tome vide začetci komunističke ideologije.

Aristotel je smatrao da ekonomija ima dvojak funkciju: 1) nauka o kućanstvu i 2) nauka o snabdijevanju (koja se bavi vještinom stjecanja). Razlikovao je prirodan i neprirodan način stjecanja dobara. Po Aristotelu bi prirodan način stjecanja dobara bio rad lovaca, ribolovaca, poljoprivrednika i slično, a neprirodan način je rad trgovine ako služi zaradi a ne razmjeni upotrebnih vrijednosti. Bio je zagovornik privatnog vlasništva, za razliku od Platona, jer je smatrao da će o privatnom vlasništvu ljudi više brinuti. U svom djelu "Politika" objasnio je funkcioniranje novca i njegovu neophodnost kao posrednika u razmjeni. Osuđivao je kamatu na toj osnovi da nema opravdanja da se novac kao sredstvo razmjene povećava prelazeći iz ruke u ruku. Ali nikad nije imao nikakvu teoriju kamate. Osnovu o toj teoriji postavili su skolastici. Oni su se prvi zapitali zašto se kamate ipak plaćaju.

Slika br. 2 Aristotel

Slika br. 3 Platon

**---- OSTATAK TEKSTA NIJE PRIKAZAN. CEO RAD MOŽETE
PREUZETI NA SAJTU WWW.MATURSKI.NET ----**

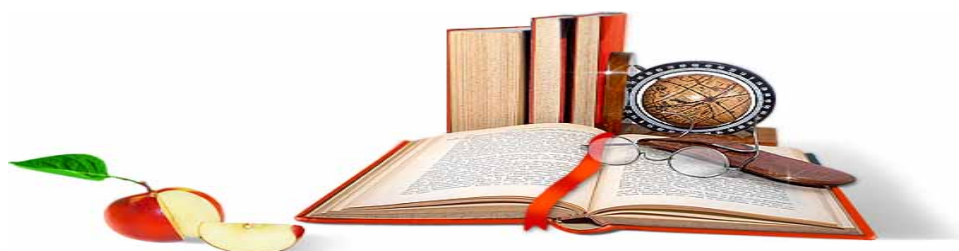
WWW.SEMINARSKIRAD.ORG

RAZMENA LINKOVA - RAZMENA RADOVA

RADOVI IZ SVIH OBLASTI, POWERPOINT PREZENTACIJE I DRUGI EDUKATIVNI MATERIJALI.

WWW.MAGISTARSKI.COM

WWW.MATURSKIRADOVI.NET

NA NAŠIM SAJTOVIMA MOŽETE PRONAĆI SVE, BILO DA JE TO **[SEMINARSKI](#)**, **[DIPLOMSKI](#)** ILI **[MATURSKI](#)** RAD, POWERPOINT PREZENTACIJA I DRUGI EDUKATIVNI MATERIJAL. ZA RAZLIKU OD OSTALIH MI VAM PRUŽAMO DA POGLEDATE SVAKI RAD, NJEGOV SADRŽAJ I PRVE TRI STRANE TAKO DA MOŽETE TAČNO DA ODABERETE ONO ŠTO VAM U POTPUNOSTI ODGOVARA. U BAZI SE NALAZE **[GOTOVI SEMINARSKI, DIPLOMSKI I MATURSKI RADOVI](#)** KOJE MOŽETE SKINUTI I UZ NJIHOVU POMOĆ NAPRAVITI JEDINSTVEN I UNIKATAN RAD. AKO U **[BAZI](#)** NE NAĐETE RAD KOJI VAM JE POTREBAN, U SVAKOM MOMENTU MOŽETE NARUČITI DA VAM SE IZRADI NOVI, UNIKATAN SEMINARSKI ILI NEKI DRUGI RAD RAD NA LINKU **[IZRADA RADOVA](#)**. PITANJA I ODGOVORE MOŽETE DOBITI NA NAŠEM

[FORUMU](#) ILI NA **maturskiradovi.net@gmail.com**